

eller embedsmænd, hvis forhold undersøges af undersøgelseskommissionen.

Retten til at vælge en bisidder gælder, selv om undersøgelseskommissionen ikke kan foretage politiske eller retlige vurderinger af ministres forhold, jf. herved § 4, stk. 4, og bemærkningerne hertil. Reglerne gælder endvidere, selv om undersøgelseskommissionen ikke er blevet anmodet om at foretage retlige vurderinger af embedsmænds adfærd, jf. § 4, stk. 4, eller kommissionen finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt at foretage sådanne vurderinger, jf. § 4, stk. 5.

Retten til bisidder efter eget valg gælder bl.a. for den minister, som i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter, kan risikere et politisk ansvar (f.eks. næse, kritik eller mistillid) eller et retligt ansvar. For en embedsmand vil retten til bisidder efter eget valg navnlig være aktuel, hvis den pågældende kan risikere et retligt ansvar i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter.

For så vidt angår de berørte embedsmænd, må det som hidtil antages, at deres faglige organisation i praksis vil stille en bisidder til rådighed, jf. kapitel 2, afsnit 2.10.

Den valgte bisidder vil normalt være advokat. Men der opstilles ikke noget krav herom.

Bestemmelsen er naturligvis ikke til hinder for, at andre personer end de ministre og embedsmænd, der er omfattet af bestemmelsen, modtager rådgivning i forbindelse med en kommissions undersøgelse. De pågældende personer og deres rådgivere vil imidlertid ikke have de rettigheder m.v., som er fastsat i §§ 22-24. Det forudsættes dog, at justitsministeren efter omstændighederne kan bestemme, at statskassen betaler salær og godtgørelse til rådgiveren efter bestemmelsen i § 24, stk. 1. Der bør forinden indhentes en udtalelse fra kommissionen herom. Det forudsættes endvidere, at kommissionen normalt tillader, at en rådgiver kan overvære afhøringen af sin klient, selv om afhøringen foretages for lukkede døre.

Til stk. 2

Hvis den pågældende minister eller embedsmand ikke har valgt en bisidder, kan undersøgelseskommissionen beskikke en bisidder for den pågældende, hvis der anmodes herom.

I særlige situationer, hvor der er et klart behov for, at den pågældende ministers eller embedsmænds interesser varetages af en bisidder, vil kommissionen kunne beskikke en bisidder for den pågældende, selv om den pågældende ikke anmoder om det.

Den beskikkede bisidder til typisk være advokat.

Til stk. 3

Efter bestemmelsen kan kommissionen på ethvert tidspunkt bestemme, at en valgt bisidder, herunder en bisidder, som den pågældende embedsmænds faglige organisation har stillet til rådighed, ikke må fungere som sådan. Kommissionen kan endvidere på ethvert tidspunkt tilbagekalde en beskikkelse af en bisidder. I begge tilfælde gælder det, at beslutningen kun kan træffes, hvis afgørende hensyn til den pågældende minister eller embedsmand eller til undersøgelsens gennemførelse taler for det.

I vurderingen af, om en beslutning af den nævnte karakter bør træffes, kan der søges vejledning i de betingelser, der efter retsplejelovens § 733, stk. 2 (jf. § 730, stk. 3) skal være opfyldt for, at retten kan nægte at beskikke en advokat, som sigtede ønsker, eller afvise en valgt forsvarer. Dette kan ske, hvis advokatens medvirken »ud fra retsplejemæssige hensyn til sagens behørlige fremme, herunder navnlig hensynet til midsigtedes tarv, ikke kan anses for forsvarlig eller der er påviselig risiko for, at advokaten vil hindre eller modvirke sagens opklaring«.

Til § 22

Til stk. 1

I bestemmelsen fastsættes det, at bisidderen har ret til at overvære møderne i undersøgelseskommissionen og i retten.

Udtrykket »møderne i undersøgelseskommissionen« omfatter ikke kommissionens interne møder, herunder rådslagninger, men de »eksterne« møder, hvis parallelitet i retsplejen er retsmøderne.

Bisidderens ret til at overvære møderne i kommissionen og i retten er ubetinget.

Udviser bisidderen en adfærd, der afgørende skader undersøgelsens gennemførelse, kan kommissionen træffe bestemmelse om, at den pågældende ikke må fungere som bisidder, eller tilbagekalde en beskikkelse som bisidder, jf. § 21, stk. 3. I givet fald vil den pågældende person ikke længere være bisidder, og den pågældende vil derfor kunne nægtes adgang til møderne i undersøgelseskommissionen og i retten.

Til stk. 2

Bestemmelsen giver bisidderen ret til at få kopi af det materiale, der indgår i undersøgelsen. Retten hertil er ubetinget.

Udtrykket »indgår i undersøgelsen« skal forstås således, at det ikke omfatter undersøgelseskommissionens interne materiale, dvs. materiale, som kommissionen har udarbejdet til intern brug. Som eks-